

Fylkesmannen i Trøndelag

Trööndelagen fylhkenålma

Vår dato:

03.08.2020

Vår ref:

2020/7425

Deres dato:

03.08.2020

Deres ref:

2016/1263

Selbu kommune

Gjelbakken 15

7580 SELBU

Saksbehandler, innvalgstelefon

Pernille Stordal Rønning,

Avslag på søknad om tillatelse til skadefelling av bjørn - Selbu kommune

Fylkesmannen i Trøndelag avslår søknad om skadefellingstillatelse på en bjørn i Selbu kommune. Selbu kommune v/Marit Kjøsnes Renå søkte muntlig mandag 3. august 2020 kl. 09:17, og med skriftlig søknad på e-post senere samme dag om skadefellingstillatelse på en bjørn. Bakgrunnen for søknaden var funn av ett sauekadaver tatt av bjørn ved Hersjøen i Selbu kommune, samt tidligere skadehistorikk i området. Med bakgrunn i at det kun var et nytt kadaver i området som var noen dager gammelt, og at det ikke foreligger noe mer skader av nyere dato, avslår Fylkesmannen søknaden om skadefelling av bjørn i deler av Selbu. Avslaget ble formidlet muntlig mandag 3. august 2020 kl. 10:48. Dette er et skriftlig svar på både den muntlige og skriftlige søknaden. Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Søknaden

Viser til dialog mellom Selbu kommune v/Marit Kjøsnes Renå og Fylkesmannen i Trøndelag mandag den 3. august og skriftlig søknad fra Selbu kommune i e-post datert samme dag. Bakgrunnen for søknaden er funn av et kadaver dokumentert tatt av bjørn mellom Hokjølen og Hersjøen i Selbu kommune. Radiobjella som søya bar hadde sendt dødsmelding. Det er funnet kadaver i samme område i juli, og det ble da gitt skadefellingstillatelse. Det ble også gitt skadefellingstillatelse i et område sør for Nea før dette. Kommunen begrunner søknaden med at det var mye skader til bjørn i det aktuelle område sent i sesongen i 2019, at området ligger utenfor forvaltningsområdet for bjørn og at Hersjø-Krossådal beitelag og Essand reinbeitedistrikt har sine beitedyr her, slik at skadepotensialet er stort.

Selbu kommune er en del av det interkommunale skadefellingssamarbeidet i søndre del av Trøndelag, som administreres av Holtålen kommune. Området det søkes skadefellingstillatelse i er avgrenset av følgende grenser: Kommunegrense mot Stjørdal i nord, Fv 705 og vest kommunegrense mot Meråker og Tydal i øst og sør.

Kommunen søker også om dispensasjon fra viltlovens § 21 til å benytte bil til postering.

E-postadresse:
fmtlpost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 2600
7734 Steinkjer

Besøksadresse:
Strandveien 38, Steinkjer
Prinsens gt. 1, Trondheim

Telefon: 74 16 80 00
www.fylkesmannen.no/tl

Org.nr. 974 764 350

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

"Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning."

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

"...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak"*

Miljødirektoratet har i brev av 29. mai 2020 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt fem brunbjørner. Denne kvoten gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober 2020. Det er felt to bjørner etter at direktoratet fattet sitt vedtak, slik at kvoten pr. dags dato er tre bjørner.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 29. mai 2020 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6–8. Når det gjelder vurderinger opp mot naturmangfoldlovens § 5 vises det til forannevnte brev fra direktoratet. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Bestanden av bjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørner som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. Ifølge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1808 - 2020 ble det mest sannsynlig født syv bjørnekull i Norge i 2019. Med et beregnet antall ynglinger på 1,9 i 2019 for region 6, viser rapporten at antall beregnede ynglinger av bjørn for region 6 er uendret fra 2018 til 2019. Bestandsrapportene fra perioden 2010-2019 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, men under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 34 individer av bjørn i regionen i 2019, 22 hanndyr og 12 binner, noe som er to dyr mer enn i 2018. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært nedadgående fra 2015 og frem til i 2019: (2019: 35,3 %, 2018: 37 %, 2017: 38,7 %, 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2013: 34,3 %, 2011: 30,8 %, og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden nå i 2020 ligger under det fastsatte måltallet i rovviltforliket på 40 %. Med bakgrunn i disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt og at føre-var-prinsippet jf. § 9 derfor kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2020 er det så langt ikke registrert annen avgang av bjørner i region 6 enn de to felt på skadefelling. I sammenheng med årets skadefelling av bjørn i Sverige ble det gjort et omfattende uttak av bjørn i grenseområdene mot Norge. Uttaket i Sverige kan påvirke bestandssituasjonen i Norge. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. Miljødirektoratets vedtak datert 29. mai d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket gjelder avslag av søknad om skadefelling av en bjørn i deler av Selbu kommune, og Fylkesmannen anser ikke §§ 11 og 12 som relevant i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til:

a) Områdets betydning som beitemark

I det aktuelle skadeområdet slipper Hersjø-Krossådal beitelag om lag 1350 sau og området er en del av Essand reinbeitedistrikt. De slippes et betydelig antall sau og lam på beite også i andre områder i kommunen og i tilgrensende kommuner. Området anses derfor som et viktig beiteområde for sau og rein.

b) Skadenes omfang og utvikling

Skadeomfanget er beskjedent ved søknadstidspunktet (1 kadaver). Det nye kadaveret er funnet nordøst for Fv. 705 og øst for Hersjøen i Selbu kommune. Det er påvist tre skader forvoldt av bjørn i samme området tidligere i sommer (21.-22. juli). Det er også påvist skader av bjørn sør for Fv.705 i juli. Det har tidligere i sommer blitt gitt skadefellingstillatelser til Selbu kommune etter akutte skadesituasjoner. Imidlertid har det nye kadaveret skadedato mellom 30. juli – 1. august, og skadesituasjonen kan derfor ikke sies å være akutt.

c) Potensialet for fremtidige skader

Det er årvisse tap forvoldt av bjørn i dette beiteområdet, og skadepotensialet må ansees som stort. Med tanke på antall sau som sleppes på beite i området er potensialet for fremtidig skade tilstede.

d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Det er ikke søkt om støtte til planlagte forebyggende tiltak i det omsøkte fellingsområdet. Miljødirektoratet avsto søknad om skadefelling av bjørn i Tydal og Selbu kommuner 5. juni 2020. Etter fotoobservasjon av en bjørn fra viltkamera på et elgkadaver søkte Hersjø-Krossådal beitelag om akuttmidler til ekstraordinært tilsyn ved beiteslipp. Fylkesmannen avsto denne søknaden som følge av at det ikke forelå dokumenterte skader. Selbu kommune søkte om skadefellingstillatelse på en bjørn 10. juli 2020 i områdene sør for Fv. 705. Fylkesmannen ga tillatelse til skadefelling samme dag, denne utløp 17. juli uten at bjørn var felt. Det ble også gitt skadefellingstillatelse 21. juli i det aktuelle området som det nå er søkt om skadefelling i nord for Nea. Tillatelsen utløp 29. juli.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. I motsatt fall skal næringsutøverne i de prioriterte beiteområdene kunne påregne at rovvilt ikke vil være til hinder for tradisjonell drift med dyr på utmarksbeite. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet er svært høy. Området hvor kadaverfunnene er gjort befinner seg imidlertid i sin helhet utenfor det definerte forvaltningsområdet for bjørn i region 6, og terskelen for iverksetting av skadefelling på bjørn skal dermed være lavere i disse områdene. Det er i det omsøkte fellingsområdet ikke gjort observasjoner eller sporfunn av binne med unger, og en DNA-prøve som ble analysert fra området i 2020 stammer fra en hannbjørn (NT128). Fylkesmannen har derfor ingen holdepunkter som tilsier at det er en binne som er skadevolder i området.

Skadeomfanget er beskjedent ved søknadstidspunktet, og kadaveret er funnet noen dager etter skadedato. Det er påviste skader forvoldt av bjørn i det aktuelle området tidligere år, og det ble også funnet tre sauekadaver tidligere i juli i 2020. Sett i lys av antallet sau på beite i området er skadepotensialet stort. Likevel er skadeomfanget begrenset, og skadesituasjonen kan ikke sies å være akutt. Dette gjør at det ikke er grunnlag til å gi skadefellingstillatelse.

Fylkesmannens konklusjon

Ved tidspunkt for søknad var det funnet en sau tatt av bjørn med skadedato 30. juli – 1. august. Området hvor kadaverfunnene er gjort ligger i sin helhet utenfor det området som rovviltneemnda i region 6 har vedtatt skal være forvaltningsområdet for bjørn. Området har tradisjonelt hatt tap av sau til bjørn. Skadepotensialet er stort som følge av mange sau på beite i området, men Fylkesmannen finner ikke at skadesituasjonen kan sies å være akutt.

Som en følge av disse vurderinger kan Fylkesmannen ikke se at kravet i rowiltforskriften § 9 til skadenes utvikling er oppfylt ved tidspunkt for søknad. Fylkesmannen finner at søknad om skadefelling skal avslås.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i *lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold § 18 og § 77, jf. forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt § 9* har Fylkesmannen i Trøndelag fattet følgende vedtak:

Fylkesmannen avslår Selbu kommunes søknad om skadefellingstillatelse på en bjørn i deler av Selbu kommune.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, 7734 Steinkjer innen tre uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Pernille Stordal Rønning
rådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Bengt Ødegard

Statens naturoppsyn Postboks 5672 Torgard 7485 TRONDHEIM

Marit Kjøsnes Renå

Geir Morten Granmo